

Dansk Ride Forbunds Ryttermærker



Fagplan - Ryttermærke 2

6. udgave

Indhold

1. Ryttermærke 2: Let øvet.....	2
1.1 Mål for Ryttermærke 2.....	2
1.2 Grundbøger	2
2. Emner i Ryttermærke 2	3
2.1 Tema 1: Sikkerhed	4
2.2 Tema 2: Hestens biologi.....	5
2.3 Tema 3: Omgang med heste.....	10
2.4 Tema 4: Ridning	16
2.5 Tema 5: Etik	20

1. Ryttermærke 2: Let øvet

1.1 Mål for Ryttermærke 2

Målet er at bygge videre på de færdigheder og den viden, eleven har tilegnet sig i Ryttermærke 1, der gør eleven i stand til at:

- forstå formålet med etiske regler i forbindelse med omgang med heste
- klargøre en hest til ridning
- have kendskab til hestens signalement
- have kendskab til hestens naturlige adfærd og dennes betydning for brug af tamhesten
- i ridning kende og anvende de forskellige hjælpere (naturlige og kunstige) samt kunne ride i alle tre gangarter

1.2 Grundbøger

Ryttermærke 2 tager udgangspunkt i følgende grundbøger:

- "Sikkerhed for hest og rytter" (SHR) af Jan Ladewig
- "Rytter og hest – Bind 1" (RH1) fra forlaget Wiegaarden
- "Rytter og hest – Bind 2" (RH2) fra forlaget Wiegaarden (supplerende materiale)
- "Hestehold - en grundbog (HH) af Jørgen Falck-Rønne, Egon Fræhr og Eric Clausen udgivet af Videnscenter for Landbrug

2. Emner i Ryttermærke 2

Ryttermærke 2				
Tema 1: Sikkerhed	Tema 2: Hestens biologi	Tema 3: Omgang med heste	Tema 4: Ridning	Tema 5: Etik
1 emne - Rytterens reaktion i nødsituationer	9 emner - Forståelse for hestens natur - Hestens adfærd - Opstaldningsformer - Hestens behov under opstaldning - Pasning af hesten - Hestens farver og aftegn - Hestens alder og køn - Hestens behåring del 2 - Hestens ydre betegnelser del 2	15 emner - Hente hesten i boksen samt ophold i boksen - Grimen - Pålægning af grime - Tage hesten ud af boksen - Opbinding - Dækken - Tage dækken af - Hovrensning - Opsadling del 1: pålægning af sadel - Opsadling del 2: pålægning af trense - Afsadling del 1: aftagning af sadel - Afsadling del 2: aftagning af trense - Lægge dækken på - Trække hesten tilbage i boksen - Passere en hest på staldgangen med en anden hest	5 emner - Hestens udstyr under ridning - Regler for ridning - Ridning - Rytterens hjælpere - Brug af pisk	2 emner - Formålet med etiske regler for omgang med heste - Dansk Ride Forbunds etiske regler

2.1 Tema 1: Sikkerhed

Tema 1: Sikkerhed		
EMNE	MÅL	BEMÆRKNINGER
Rytterens reaktion i nødsituationer	<p>Eleven skal kunne redegøre for, hvordan man reagerer ved farlige situationer, herunder personskader, løbske heste og brand.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven med egne ord kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at egen sikkerhed kommer først, og derefter andre personers sikkerhed, når der opstår en farlig situation. Menneskers sikkerhed kommer altid før hestens. - at der skal tilkaldes hjælp, særligt hvis en rytter er livløs. - at man kun må flytte på en livløs person, hvis det er for at redde deres liv, da man ved flytningen kan forværre skaden - og at dette skal ske med hjælp fra en voksen, hvis du er barn. - at det er ofte nødvendigt at observere en rytter, der er faldet af hesten, i et stykke tid, inden rytteren sættes op på hesten igen. Lad rytteren sidde under opsyn - gerne med et tæppe over sig. - at der ikke skal løbes/rides efter en løbsk hest, da den og andre heste i nærheden vil øge tempoet pga. flugtinstinktet. - kan give eksempler på, hvordan man kan bevare roen hos sig selv og ens hest under farlige situationer. - at man aldrig må stille sig foran en løbende hest for at stoppe den. 	<p>Praktisk:</p> <p>Snak om reglerne i klubben, hvornår man må være der uden en voksen, hvem der er ansvarlig, hvor man kan finde hjælp.</p> <p>Tal om brandregler, førstehjælpskasse, brandslukkere mm.</p> <p>Gå eventuelt en tur på klubbens område og snak om sikkerheden.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 5</p>

2.2 Tema 2: Hestens biologi

Tema 2: Hestens biologi		
EMNE	MÅL	BEMÆRKNINGER
Forståelse for hestens natur	<p>Eleven skal kunne forklare hestens signaler, samt hvordan instinkterne kommer til udtryk i hestens opførsel.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - beskrive de signaler, heste udsender for at true andre heste eller for at vise, de er venligt stemt. - forklare, at en hest advarer med en bide- eller sparketrussel, inden den bider eller sparker en anden hest (eller menneske). - beskrive, hvordan en bide- og sparketrussel ser ud, og hvordan eleven skal reagere. . - forklare, at ingen træning eller tilvænning kan fjerne hestens instinkter, og at selv rolige, veltrænede og velopdragne heste kan blive bange og vise flugtdadfærd. - beskrive almindelige ting og situationer, som skræmmer de fleste heste. - forklare, at heste kan stejle, bukke, springe til siden, dreje rundt og løbe løbsk, når de skræmmes. - forklare, at håndtering af en aggressiv hest kræver erfaring, og at det er bedre at holde sig fra en aggressiv hest, hvis man ikke har den erfaring. - forklare farerne ved at lade heste hilse på hinanden, når der er mennesker i nærheden. - forklare, at en hesteflok på fold får tilfredsstillt deres sociale behov på folden, og derfor ikke har brug for at hilse på hinanden på staldgangen og under ridning. 	<p>Praktisk:</p> <p>Lad eleverne studere heste i flok på folden.</p> <p>Tal om situationer, hvor hestene har reageret som beskrevet.</p> <p>Eventuelt kan man vise en video af heste i flok.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 2</p>
Hestens adfærd	<p>Eleven skal med egne ord kunne forklare både vildhestens og tamhestens adfærd.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare, at både vildhestens og tamhestens adfærd som udgangspunkt styres af de samme instinkter, men at tamhesten i modsætning til vildhesten gennem århundreder er opdrættet til at skulle kunne anvendes af mennesker til ridning og som arbejdsheste, og at mennesker derfor stiller særlige krav til tamhestens adfærd. - fortælle, hvad hestens flok-, flugt-, foder- og formeringsinstinkt betyder for vores omgang med tamhesten samt give eksempler på dette. - beskrive, at vildhestens flokstruktur og vildhesteflokkens hierarki er en tilpasning til livet på stepperne. 	<p>Praktisk:</p> <p>Tal om, hvilke krav vi stiller til hestens adfærd ved f.eks. ridning.</p> <p>Tal med eleverne om elevskolehestenes forskellige instinkter.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - beskrive, at tamhestens flokstruktur på folden afgøres af hvilke andre heste, mennesker bestemmer, de skal stå på fold med, men at der alligevel opstår et hierarki blandt hestene i flokken. - fortælle, at vildhesten bruger det meste af døgnet på at søge føde, og at tamhesten derfor også har behov for konstant adgang til græs eller stråfoder. 	<p>Tal med eleverne om, hvorfor det er vigtigt, at hestene har adgang til stråfoder.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 2</p>
<p>Opstaldningsformer</p>	<p>Eleven skal kunne beskrive forskellige opstaldningsformer.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan forklare, at ved opstaldning i boks kan hesten bevæge sig frit omkring og have kontakt med naboerne, hvis skillerum/tremmer ikke forhindrer dette. - kan forklare, at ved opstaldning i løsdrift er hestens behov for bevægelse og kontakt med artsfæller dækket. - ved, at spiltov er en ældre opstaldningsform, som i dag kun må bruges til opbinding i kortere perioder. 	<p>Praktisk:</p> <p>Tal med eleverne om fordele og ulemper ved de forskellige opstaldningsformer.</p> <p>Hvordan er hestene i stalden opstaldet?</p> <p>Kig på stalden og se på fordele og ulemper for heste og ryttere.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 7</p>
<p>Hestens behov under opstaldning</p>	<p>Eleven skal have kendskab til hestens behov under opstaldning.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare, at heste ikke må opstaldes alene, men at de altid skal stå sammen med mindst én artsfælle. - beskrive, at heste under opstaldning skal have fri adgang til vand og have regelmæssig adgang til stråfoder eller græs. - forklare, at støvgener fra foder og strøelse skal begrænses mest muligt. Dvs. at der bør muges ud, strøs og fejles, mens hestene er ude. - nævne, at en løs hest kan foræde sig i foder og blive syg, hvis foderet ikke er lukket forsvarligt inde. - forklare, at heste skal tilses mindst en gang dagligt. Ved tilsynet skal det sikres, at der er adgang til foder og vand, at hestene er sunde, halfrie og uden skader, samt at boks, løsdrift og hegn m.v. er intakte. 	<p>Praktisk:</p> <p>Gå en tur i stalden med eleverne.</p> <p>Hvordan er forholdene for hestene i stalden? Har de fri adgang til vand og stråfoder? Hvordan foregår udmugning m.m.? Hvor og hvordan opbevares foderet?</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 2 og 7</p>

<p>Pasning af hesten</p>	<p>Eleverne skal kunne varetage lidt mere end den daglige strigling og skal nu næsten være klar til et dagligt ansvar for hesten.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare, at brug af hovfedt/hovolie kan være en del af hovplejen. - forklare, at heste, der går meget ude, ikke skal strigles hver dag, da man så fjerner det støv og fedt, der beskytter dem mod vejret. - forklare, at øjenkroge, næsebor og mulen rengøres efter behov. - nævne, at en våd hest kan blive forkølet af at stå i træk. - at godbidder, der ikke gives i krybben, skal gives på flad hånd med samlede fingre, for at undgå, at hesten bider i fingrene. - nævne, at det at give en hest en godbid, mens andre heste ser det, skaber uro og aggression blandt hestene. Hvis hestene er løse (f.eks. i løsdrift eller på fold), kan de begynde at slås med hinanden over godbidderne, hvilket kan være farligt for rytteren. - Eleven skal kunne vurdere hestens almene sundhedstilstand for at sikre, at hesten er klar til brug. Herunder: <ul style="list-style-type: none"> - at hesten har rene og tørre næsebor. - at hesten har rene og åbne øjne. - at hesten har spist sit foder op (dvs. at krybben er tom). - at hestens vandkop virker og er ren (hvis der er en vandspand, skal det sikres, at denne er ren og fyldt op med vand). - at hesten er fri for sår og skrammer (sikres typisk under striglingen). - at eleven ved, hvem der skal kontaktes, hvis der er tvivl om hesten er klar til brug. 	<p>Praktisk:</p> <p>Medbring hovfedt og forklar, hvordan det bruges.</p> <p>Vis, hvordan man vasker hesten, renser øjenkroge, næsebor og mulen.</p> <p>Tag en rolig hest ud på staldgangen, og gennemgå den almene sundhedstilstand sammen med eleverne. Hvem skal man kontakte, hvis der er noget galt?</p> <p>Få evt. en dyrlæge til at holde foredrag, evt. til en klubaften.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 2</p>
<p>Hestens farver og aftegn</p>	<p>Eleven skal kunne udpege og beskrive de forskellige farver af heste.</p> <p><i>Farver:</i></p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at hestens grundfarve bestemmes af pelsens farve og af farven på man, hale og pandelok. - samt udpege de mest almindelige farver: sort, brun, rød, gul, skimmel og broget. - at en rød hests man, hale og pandelok enten har den samme farve som grundfarven eller er lysere end denne, og at den røde hest aldrig kan have sort man, hale og pandelok. 	<p>Praktisk:</p> <p>Kig på hestene i stalden og/eller på hesteplakater:</p> <p>Hvilke farver har de?</p> <p>Hvilke aftegn har de?</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - at en brun hest altid har sort man, hale og pandelok. - at en sort hest altid har sort man, hale og pandelok, samt at huden omkring de naturlige kropsåbninger også er sort. - at skimlede heste bliver lysere eller helt hvide med alderen. - at aftegn altid er hvide. - at aftegn både kan være medfødte og erhvervede. <p><i>Aftegn:</i></p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan udpege følgende medfødte aftegn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - de tre mest almindelige på hestens hoved: <ul style="list-style-type: none"> - stjerne. - blis. - snip. - følgende aftegn på hestens ben: <ul style="list-style-type: none"> - kronrand. - balle. - kode. - sok. - fod. - ben. <p><i>Andre betegnelser:</i></p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at en ål er en mørk rygstribe. - at urstriber er mørke tværstriber (zebrastriber) på hestens ben. - at en midtstol er en sort stribe i manen, karakteristisk hos fjordhesten. - at en halefjer er en sort stribe i hale, karakteristisk hos fjordhesten. 	<p>Bed eleverne om at medbringe forskellige hestefigurer hjemmefra: hvilke farver og aftegn har de?</p> <p>Benyt evt. øvelsesark på rideforbund.dk.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 4</p>
<p>Hestens alder og køn</p>	<p>Eleven skal kunne navngive og forklare de forskellige betegnelser for heste.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare:</u></p>	<p>Praktisk:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - at en hanhest kaldes en hingst. - at en kastreret hingst kaldes en vallak. - at en hunhest kaldes en hoppe. - at selvom hesten er født på en bestemt dato (ofte i foråret/sommeren), så er dens officielle fødselsdag altid den 1. januar. - at en hest kaldes et føl, det år den bliver født. - at en hest kaldes en plæg, når den er 1-3 år. - at en hest kaldes en unghest, når den er i 4-5 år. - at en hest er voksen, når den fylder 6 år. 	<p>Hvor gamle er hestene i stalden? Er der mon nogen føl, plage eller ungheste? Vallakker? Hopper? Måske en hingst?</p> <p>Hvorfor har alle "fødselsdag" den 1. januar?</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 4</p>
<p>Hestens behåring del 2</p>	<p>Eleven skal kunne beskrive funktionen af hestens forskellige hårvækster.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan beskrive:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at hestens hår på mulen og over øjnene hedder følehår eller mulehår, og at disse hår, i lighed med andre dyrs knurhår, hjælper hesten til at orientere sig om sine omgivelser. Disse hår må aldrig klippes. - at en pandelok beskytter hestens øjne mod fluer og andre insekter og derfor ikke bør klippes. - at hårene i hestens ører beskytter mod fluer og andre insekter, og at man derfor kun må klippe de hår, der stritter ud af ørerne. - øjenvipper beskytter øjnene mod insekter, støv og væske og må derfor aldrig klippes. - halen er med til at beskytte endetarmens åbning, og at man skal sikre, at der ikke kommer hårstrå ind i åbningen, som kan genere. 	<p>Praktisk:</p> <p>Snak om soignering.</p> <p>Hvorfor og hvor klipper vi hesten?</p> <p>Hvor skal vi passe på?</p> <p>Hvad kan vi ødelægge for hesten?</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
<p>Hestens ydre betegnelser del 2</p>	<p>Eleven skal kunne udpege og benævne betegnelserne på hestens ydre.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan udpege og benævne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kindkam, overlæbe, underlæbe, hagegrube, mundvig og laderne (Bag hestens fortænder finder man "laderne", som er det sted i munden, hvor hesten ikke har tænder) på hestens hoved. - kronrand, balle, kodeled på både forben og bagben samt albue, skulder og hoftehjørne. 	<p>Praktisk:</p> <p>Udpeg stederne på en rolig hest eller en legetøjshest.</p> <p>Benyt evt. øvelsesark på rideforbund.dk.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>HH: Kapitel 4</p>

2.3 Tema 3: Omgang med heste

Tema 3: Omgang med heste		
EMNE	MÅL	BEMÆRKNINGER
Hente hesten i boksen samt ophold i boksen	<p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare og demonstrere, at man skal fange hestens opmærksomhed, inden man går ind til den. - forklare, at heste, der står og døser i deres boks eller ude på fold, kan blive forskrækkede og sparke voldsomt ud, hvis man nærmer sig dem uden at advare dem. - vurdere om hesten vil tillade, at man nærmer sig, eller om den vil sparke eller bide, hvis man går ind i boksen (ved at kigge på hestens kropssprog – f.eks. genkende bide- og sparketrussel ved at se på hestens ører, ansigt, hale, bagben). - demonstrere, at når eleven opholder sig i boksen sammen med hesten, er denne opbundet eller håndteres i enten grime med træktovej eller med trense, samt at boksdørens åbning er så lille, at hesten ikke fristes til at gå/løbe ud, men dog stor nok til at eleven har en flugtvej. - demonstrere sikker og forsvarlig omgang i boksen ved konstant at have fuld opmærksomhed på hesten og ikke på noget tidspunkt vende ryggen til den. 	<p>Praktisk:</p> <p>Tag udgangspunkt i den praktiske omgang med hestene når eleverne gør klar/sadler op til ridning.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>
Grimen	<p>Eleven skal kunne forklare funktionen af en grime.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare, at grimen bruges, når hesten skal føres eller opbindes. - demonstrere, at træktovet skal fastgøres i den nederste grimering ved hestens hage. - forklare, at karabinhagerne ved opbinding i to kæder på staldgangen fastsættes i grime-ringene ved hestens mundvige. 	<p>Praktisk:</p> <p>Læg grimen på en hest og snak om, hvor remmene sidder på hestens hoved, og hvilken funktion de har.</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
Pålægning af grime	<p>Eleven skal kunne lægge grime på hesten samt tilpasse grimen.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere at pålægge en grime på en løs hest ved at advisere hesten først og ved at placere sig ved hesten side. - forklare, at grimens næserem skal være stor nok til, at hesten kan spise og gabe, når den har grimen på. 	<p>Praktisk:</p> <p>Medbring grimer i forskellige størrelser.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - forklare, hvorfor spænder og karabinhager altid skal vende med den glatte side ind mod hesten. - ved, at en halsrem kan være et alternativ til en grime, og at denne også skal tilpasses hesten, så den kan trække vejret ubesværet. 	<p>Tal om farer og ulemper for hesten, hvis grimmen er for stor eller lille.</p> <p>Lad eleverne øve sig i at lægge grime på og evt. tilpasse den.</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
<p>Tage hesten ud af boksen</p>	<p>Eleven skal kunne føre en hest ud af boksen.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven sikkert kan demonstrere:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at få hesten til at stå stille ved boksdøren, mens denne åbnes helt. - at gå først gennem døren og herefter give signal til hesten om at følge med. - at trække hesten til opbindingspladsen og forklare hvorfor, der altid skal benyttes træktov i grimmen, når hesten trækkes. - forklare, at man ikke skal binde hesten i det træktov, som man holder hesten i, så man undgår at få fingrene i klemme, hvis hesten bakker eller springer tilbage. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv hvordan man tager en hest ud af boksen (gerne i forbindelse med ridetimen).</p> <p>Tal om faren ved at benytte det sammen tov til opbinding, som hesten trækkes med.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>
<p>Opbinding</p>	<p>Eleven skal vide, hvordan en hest opbindes korrekt.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare, hvad der skal tages højde for, inden en hest bindes op:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at der skal anvendes tov/kæder, som er beregnet til opbinding af hest (ikke sjippetov/hundesnor m.m.). - at der enten skal være sikkerhedskarabinhager eller sikkerhedsknuder, som hurtigt kan udløses, hvis hesten går i panik. - at der skal være ro på og omkring opbindingspladsen, hvor der er et ryddeligt område uden f.eks. dækkener og striglekasser eller lign., der ligger spredt på området. - at der skal være plads på opbindingspladsen til, at eleven sikkert kan bevæge sig rundt omkring hesten. 	<p>Praktisk:</p> <p>Kig rundt i stalden og tal om, hvad der er af muligheder for opbinding i stalden.</p> <p>Er det sikkert? Kan hesten stå der uden at komme til skade? Står den i vejen?</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p> <p>RH1: Kapitel 1.9</p>

<p>Dækken</p>	<p>Eleven skal kunne forklare omstændigheder, der gør det nødvendigt at give hesten dækken på.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, såfremt eleven kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at det ikke er hestens natur at gå med dækken; men at det kan være begrundet at give heste, der rides intensivt, dækken på om vinteren. Derved kan det forhindres, at hesten sætter lang vinterpels og derfor bliver meget våd ved ridning. - at gamle heste og visse sarte hesteracer kan have brug for dækken, hvis de f.eks. går på fold eller i løsdrift med mere robuste heste og derfor følger med flokken ud på åben mark uanset vejr. - at heste, som går med dækken, ikke må stå i længere tid uden dækken i forbindelse med f.eks. strigling eller opsadling. 	<p>Praktisk:</p> <p>Tal om forskellige opstaldningsformer:</p> <p>Hvornår er det en fordel at anvende dækken? Og hvornår er det ikke?</p> <p>Hvorfor hestene i stalden har/ ikke har dækken på?</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
<p>Tage dækken af</p>	<p>Eleven skal kunne tage dækken af hesten.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spænde eventuelle bagbensstroppe op. 2. Spænde krydsgjorde op. 3. Åbne spændet på bringestykket. 4. Løfte/trække dækkenet forsigtigt af langs hestens skulder. 5. Placere dækkenet i boksen, ophængt på boks døren eller et andet sted, hvor det ikke er i vejen. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis hvordan man tager et dækken af, og lad eleverne selv gøre det før klargøring og opsadling.</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
<p>Hovrensning</p>	<p>Eleven skal kunne forklare og demonstrere, hvordan man løfter ben og renser hove, samt hvornår dette gøres.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udpege strålen, strålekløften, sålen, den hvide linje og dragtgruberne. - forklare og demonstrere, at hestens ben løftes ved først at advisere hesten ved at lægge hånden på kryds eller skulder og dernæst lade hånden glide ned til kodeleddet, evt. sige fuss/fod/løft, og løfte benet. - demonstrere, at man renser hove ved at: <ul style="list-style-type: none"> - dragtgruberne renses mod tåen. - strålekløften renses forsigtigt væk fra tåen. - skoede heste renses langs skoens kant. - den hvide linje renses for grus og småsten. - sålen renses. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest, der villigt løfter både for- og bagben.</p> <p>Benyt evt. øvelsesark på rideforbund.dk.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p> <p>HH: Kapitel 2</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere og forklare, at hestens ben efter hovrensning sættes forsigtigt ned igen frem for blot at slippes. - forklare, at hesten altid skal have rensset hove før og efter ridning. 	
Opsadling - del 1: pålægning af sadel	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man lægger en sadel på hesten.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere og forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at sadlen lægges på først, hvis der er mulighed for opbinding. - hvordan man lægger sadel på en hest, således at den ikke generer hesten: <ul style="list-style-type: none"> - at sadlen lægges langt fremme og glides tilbage, således at hestens hår ligger den rigtige vej. - at sadlen ligger korrekt med sadlens dybeste punkt over ryggens dybeste punkt. - at sadelunderlaget ligger glat på hesten uden at rynke/krølle. - at sadelunderlaget ikke strammer over hestens ryg, men følger sadlens kammer. - at gjorden tages roligt ned. - at gjorden ikke er snoet, og at den spændes forsigtigt (lidt ad gangen). - at stropper, spænder, syninger mv. er intakte og ikke er i fare for at knække. - at en stigremslås både kan være åben og lukket, samt nævne, at hvis eleven er usikker på om låsen virker, skal den være åben. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p> <p>RH1: Kapitel 1.9</p>
Opsadling - del 2: pålægning af trense	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man lægger en trense på hesten.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere og forklare, hvordan man lægger trense på en hest, uden at hesten på noget tidspunkt er løs gennem følgende fremgangsmåde:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tøjlen lægges over hestens hoved og placeres ca. midt på halsen. - Grimen åbnes i karabinhagen og føres ud over hestens hoved og lægges på halsen. ELLER grimen åbnes i spændet på nakkeremmen, så grimen kan føres under mulen og placeres på halsen, når nakkeremmen er spændt igen. - Eleven står på hestens venstre side med sin højre arm under hestens hoved. Armen må aldrig være over hestens hoved. - Tensen lægges på hesten ved at holde i kindstykkerne med højre hånd og have biddet liggende i den flade venstre hånd. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p> <p>RH1: Kapitel 1.9</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Biddet føres ind i hestens mund uden at presse det mod tænderne, og derefter føres nakkestykket over hestens ører. Åbner hesten ikke munden af sig selv, kan den hjælpes på vej ved at lade en finger glide ind i hestens mundvig (laden). - Tensen spændes korrekt ved først at spænde kæberemmen og derefter næsebåndet. Under kæberemmen skal der være plads til en hånds bredde ved kinden. Under næsebåndet skal der være plads til 1,5 cm (eller cirka to fingre på højkant) midt på næseryggen. - Det sikres, at alle remme sættes fast, så der ikke er løse remme, der kan irritere hesten eller danne en løkke. - Grimen tages af hestens hals ved først at tage kæder/træktov af grimen, dernæst lægge tøjlen ved nakkestykket og til sidst føre grimen over tøjlen og ud over hovedet. - Hestens hår i nakken samt pandelokken rettes til, så det ligger glat og ikke kan genere hesten. 	
<p>Afsadling - del 1: aftagning af sadel</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man sadler hesten af, uden at den på noget tidspunkt er løs.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan man spænder gjorden op, så man undgår at stramme gjorden yderligere under åbning af spænderne. 2. Hvordan gjorden føres roligt ned, så den ikke rammer hestens ben (hverken forknæ eller kodeleddet). 3. Hvordan sadlen tages af hestens ryg uden at genere hesten, og uden at den tabes på gulvet. 4. At lægge grimen på hestens hals inden opspænding af tensen påbegyndes. Grimes skal være fastgjort i enten træktov eller opbindingskæde. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>
<p>Afsadling - del 2: aftagning af trense</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man sadler hesten af, uden at den på noget tidspunkt er løs.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At spænde en eventuel hagerem op. 2. At spænde et eventuelt næsebånd op. 3. At spænde kæberemmen op. 4. At tage tensen af hestens hoved ved at holde hestens hoved med højre hånd, og derefter trækker trense af ved at holde i nakkestykket med venstre hånd. Hesten skal selv slippe biddet, så eleven ikke kommer til at trække det voldsomt ud af munden. Slipper hesten ikke selv biddet, kan man hjælpe den på vej ved at lade en finger glide ind i hestens mundvig (laden). 5. Grimen lægges på hestens hoved og fastspændes, inden tøjlerne løftes af. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>

<p>Lægge dækken på</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man lægger dækken på hesten.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lægge dækkenet på hesten ryg, og sikre, at det ligger korrekt og vender rigtigt. 2. Lukke spænderne på bringestykket først. 3. Lukke spænderne på krydsgjordene, så den bageste rem bliver lukket i det forreste spænde, og den forreste rem bliver lukket i det bageste spænde. Er der er en ekstra rem i midten på dækkenet, spændes den lige over, altså i det midterste spænde. 4. Lukke bagbæmsstropperne ved først at føre den venstre bagbæmsstrop indenom venstre lår og lukke spændet i venstre side af dækkenet. Den højre bagbæmsstrop føres så igennem den allerede spændte venstre bagbæmsstrop, inden den lukkes på dækkenets højre siden. 5. Spænde halestroppen, så denne ligger under hestens hale. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og lad eleverne gøre det selv efter endt ridetur. Husk at tjekke, om dækkenet sidder korrekt.</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
<p>Trække hesten tilbage i boksen</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man trækker en hest tilbage i boksen.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At stoppe hesten foran boksdøren og åbne denne, mens hesten bliver stående. 2. At gå ind i boksen først og derefter give signal til, at hesten skal følge med. 3. At stå med ryggen til boksens døråbning og vende hesten, så den har front mod eleven. 4. At tage grimen af ved at åbne grimens karabinhage eller spændet i nakkeremmen, og føre grimen ud over hestens hoved. Alternativt klikkes blot træktovet af grimen. 5. At gå ud af boksen og lukke døren forsvarligt efter sig. 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på en rolig hest.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>
<p>Passere en hest på staldgangen med en anden hest</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere, hvordan man med en hest passerer en anden hest på staldgangen.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan demonstrere:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At stoppe i god afstand til den opbundne hest. 2. At henvende sig den opbundnes hests rytter, så rytteren løsner den ene kæde, og rykker hesten til siden. 3. At få den opbundne hests opmærksomhed (f.eks. ved at give lyd fra sig), inden den passeres. 4. At selv gå foran og lede hesten, når der trækkes forbi den opbundne hest. 5. At to heste kun må passere hinanden, hvis staldgangen er bred nok (mindst 2 meter). 	<p>Praktisk:</p> <p>Vis og øv med eleverne på to rolige heste.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 8</p>

2.4 Tema 4: Ridning

Tema 4: Ridning		
EMNE	MÅL	BEMÆRKNINGER
Hestens udstyr under ridning	<p>Eleven skal kende til samt kunne udpege dele på hestens udstyr.</p> <p><i>Sadel:</i></p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan udpege nedenstående benævnelser:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forsvidsel. - Bagsvidsel. - Sæde. - Sadelpude. - Sadelkammer. - Sadelklap. - Lille sadelklap. - Knæpude. - Gjordstropper. - Gjord. - Stigbøjle. - Stigrem. - Stigremslås. <p><u>Eleven skal derudover kunne forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hvorfor sadlen skal hænge sammen, og at alle syninger skal være intakte på både sadel, gjord og stigremme. - at sadlen skal passe både til hestens ryg og rytterens krop. - at stigremslåsen skal virke, eller at den i modsat fald skal være åbnet op. - at bredden af en stigbøjle skal passe til bredden af rytterens sko/støvle, samt fordelen ved sikkerhedsbøjler. - at længden af stigremmen skal tilpasses rytteren. - at der bør benyttes sikkerhedsstigbøjler, der åbner, hvis rytteren falder af. - at sadlens underlag skal være rent og passe til sadlens størrelse. - at der findes gjorde af forskellig type, længde og materiale. 	<p>Praktisk:</p> <p>Forklar benævnelserne på en sadel. Medbring både dressur-, spring- og kombisadel.</p> <p>Lad eleverne øve parvis.</p> <p>Vis eleverne de forskellige typer næsebånd og tal om, hvornår de bruges.</p> <p>Hvilke næsebånd går staldens heste med?</p> <p>Benyt evt. øvelsesark på rideforbund.dk.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>RH1: Kapitel 1.8</p>

	<p>- funktionen af en halerem, samt hvorfor denne ved opsadling skal påsættes efter jorden er spændt, samt at den ved afsadling tages af, inden jorden spændes op</p> <p>.</p> <p><i>Trense:</i></p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan udpege nedenstående benævnelser:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nakkestykke. - Pandebånd. - Kæberem. - Kindstykker. - Tøjler. - Bid. - Bidring. - Genkende følgende fire næsebåndstyper: <ul style="list-style-type: none"> - Hannoveransk. - Engelsk. - Kombineret (inkl. hagerem). - Krydsnæsebånd. <p><u>Eleven skal derudover kunne forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hvorfor alle syninger og alle trensens dele skal være intakte, samt at alle spænder skal være funktionsdygtige. - at bid, trense og næsebånd skal være rengjort inden det pålægges hesten. - at trensens størrelse skal passe til hesten. 	
<p>Regler for ridning</p>	<p>Eleven skal kunne beskrive grundreglerne for ridning på en bane sammen med andre ryttere.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere og beskrive, hvorfor man skal advare evt. ryttere i ridehallen, inden man åbner døren til ridehallen og/eller træder ind på selve ridebanen. 	<p>Praktisk:</p> <p>Snak med eleverne om, hvad der kan ske, hvis man glemmer at sige, at man åbner porten. Lad eleverne fortælle om deres egne oplevelser.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - nævne, at man bør sidde op og af, midt i en af cirkelvolterne, hvis der er andre på banen og der ikke er andre regler på stedet. - forklare, at der skal være en hestelængde mellem hestene, så hestene ikke kan ramme andre heste eller ryttere, hvis de sparker. Det samme gælder, når man rider forbi en anden hest. - beskrive, at man som udgangspunkt rider på samme volte som de andre ryttere, medmindre der gælder andre regler lokalt. - nævne, at underviseren eller "den ældste/mest erfarne" rytter bestemmer, hvornår man skifter volte, hvis der ikke er et signal, som angiver volteskift. - forklare, at man som hovedregel ikke longerer, når der er andre ryttere på ridebanen. - fortælle, at der ofte er lokale regler for, hvor på banen man rider i skridt, laver parader samt rider øvelser. - nævne, at man ikke bruger mobiltelefonen (taler/skriver/sms'er), har høretelefoner med musik i eller har samtaler med headset under ridning, da dette fjerner opmærksomheden fra hesten og omgivelserne. 	<p>Gennemgå de lokale regler for ridning i hal og på bane. Snak om, hvorfor det er vigtigt, at alle overholder reglerne.</p> <p>Snak med eleverne om faren ved at have f.eks. en urolig unghest i longe, mens der er rutinerede ryttere på banen.</p> <p>Tag fat i situationer i det praktiske, hvor reglerne enten bliver eller ikke bliver overholdt.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 9 og 10</p>
<p>Ridning</p>	<p>Eleven skal kunne demonstrere ridning i trav og galop samt vise overgange og voltefigurer.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere letridning på rigtig diagonal uden at hænge i tøjlen. - demonstrere at skifte diagonalen korrekt ved volteskift under letridning. - holde hænderne korrekt og i ro, i skridt, trav og galop. - lave overgange fra trav til skridt samt skridt til stilstand, ved at: <ul style="list-style-type: none"> - sidde tungt i sadlen. - stå imod med lårene og samtidig trække let i tøjlen. - lave overgang fra stilstand til skridt samt skridt til trav ved at trykke med schenklene lige bag ved jorden. - forklare og/eller demonstrere at lave et galopanspring fra trav på hovslaget. - demonstrere at følge hestens bevægelser i galop. - ride følgende voltefigurer i trav: <ul style="list-style-type: none"> - volte tilbage. - slangegang 2 buer. - slangelinjer. - 12-15 meter volter. 	<p>Praktisk:</p> <p>Praktisk træning i ridetimen.</p> <p>Øv de forskellige voltefigurer, ved evt. at sætte kegler op eller lægge bomme ud, der kan rides imellem.</p> <p>Tegn eventuelt voltefigurerne på en tavle.</p> <p>Benyt evt. øvelsesark på rideforbund.dk.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>RH1: Kapitel 2.2</p> <p>SHR: Kapitel 9</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven skal kunne angive, at skridt er en 4-taktet bevægelse, at trav er en 2-taktet bevægelse og galop en 3-taktet bevægelse. 	
Rytterens hjælpere	<p>Eleven skal kunne forklare forskellen på naturlige (primære) og kunstige (sekundære) hjælpere.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan nævne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at naturlige hjælpere er: hænder (tøjler), schenkler og sæde. - at kunstige hjælpere er: pisk og sporer (eleven skal dog ikke selv benytte sporer på dette niveau). - funktionen af hænder og tøjler. - at det lodrette sæde benyttes under uddannelse af både hest og rytter samt ved dressurridning. - at det lette sæde bruges ved springning og ridning i terræn. - at ridepisk, sporer og stemme kan anvendes af rytteren for at understøtte hjælperne. - at pishen bl.a. anvendes for at skærpe hestens opmærksomhed, og at den ikke må være så blød, at den uafbrudt vipper i takt og berører hesten, når denne bevæger sig. - at piskens længde skal passe til hestens størrelse. 	<p>Praktisk:</p> <p>Tal med eleverne om deres brug af hjælperne i den daglige ridning.</p> <p>Lad børnene holde i hver sin ende af et par tøjler. Lad dem prøve at holde rigtigt og forkert på tøjlerne og føle forskellen, når man er "hesten".</p> <p>Øv på sædebrug: prøv at få en stol til at vippe ved at trække lænden an. Læg en bog på kanten af bordet og skub den ind ved at trække lænden an.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>RH1: Kapitel 2.3</p>
Brug af pisk	<p>Eleven skal kunne forklare samt demonstrere, hvordan man rider korrekt med pisk.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at en pisk skal bruges til at forstærke de øvrige indvirkninger (tryk fra træktov, tøjler eller schenkler). - at pishen er et hjælpemiddel og ikke et redskab til at straffe hesten. - at pishen aldrig må bruges til at straffe en hest. - at man aldrig må slå hårdere med en pisk, end at man kan slå på sig selv, uden at det gør ondt. - at pishen heller ikke skal benyttes til leg, til at slå mennesker med eller til at få heste til at løbe på fold, i longe eller i ridehal. - at en eventuel rem på en pisk, af sikkerhedsmæssige årsager, ikke må benyttes og derfor bør fjernes. 	<p>Praktisk:</p> <p>Øv på at holde og bruge pisk korrekt i rideundervisningen.</p> <p>Vis forskellige piske, og tal om fordele og ulemper ved de forskellige typer.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>SHR: Kapitel 1</p> <p>RH1: Kapitel 2.3</p>

2.5 Tema 5: Etik

Tema 5: Etik		
EMNE	MÅL	BEMÆRKNINGER
Formålet med etiske regler for omgang med heste	<p>Eleven skal kunne forklare og give eksempler på, at hensynet til hesten altid kommer først, medmindre situationens karakter gør, at denne kan være farlig for eleven.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan forklare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at etik handler om, hvad det gode liv er, og betydningen af at tage hensyn til andre og ikke kun have blik for sig selv og sine egne behov. - at etiske regler drejer sig om, hvordan man behandler andre levende væsener. - at det er nødvendigt at have og følge etiske regler, da hesten er et levende væsen og ikke blot en sportsrekvisit. - at der findes skrevne og uskrevne regler, der tilsammen sikrer, at hesten har det godt og trives. - hvorfor alle er forpligtet til at respektere hestens ret til omsorg, pleje og god behandling. - og give eksempler på, at hensynet til hesten prioriteres over egne behov. 	<p>Praktisk:</p> <p>Gennemgå de etiske regler.</p> <p>Hvad betyder de for elevernes daglige omgang med hestene?</p> <p>Baggrundslitteratur: -</p>
Dansk Ride Forbunds etiske regler	<p>Eleven skal have kendskab til Dansk Ride Forbunds etiske regler.</p> <p><u>Resultatet er tilfredsstillende, når eleven kan nævne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - at Dansk Ride Forbund har formuleret en række etiske regler for omgang med heste, samt at disse regler findes på rideforbundets hjemmeside. 	<p>Praktisk:</p> <p>Gennemgå de etiske regler.</p> <p>Hvad betyder de i praksis? Tag gerne udgangspunkt i elevernes egne erfaringer og eksempler.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <p>https://rideforbund.dk/dr/hestevelf%C3%A6rd/etiske-retningslinjer</p>